

TIEŠIE MAKSĀJUMI

Plānotās likmes, aktīva lauksaimnieka un saistītā ienākumu atbalsta nosacījumi un LLVS

1. TIEŠO MAKSĀJUMU ATBALSTA VEIDI UN PLĀNOTĀS LIKMES

		Plānotā likme*, €/vien		
		2023.g.	2027.g.	
1.	ISIP novados ar īpašiem apstākļiem	98	105	
	ISIP pārējos novados	88	95	
2.	Maksājums mazajiem lauksaimniekiem	500 €/saimn.		
3.	Pārdalošais ienākumu papildatbalsts (PM)	3,01-30 ha	53	61
		30,01-100 ha	12	12
4.	Ienākumu papildatbalsts gados jauniejiem lauksaimniekiem	35	45	
5.	Eko-shēmas			
5.1.	Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi (kultūraugu dažādošana, augu segums)	43	43	
5.2.	Ekoloģiski nozīmīgas platības	50 līdz 212	50 līdz 212	
5.3.	Ekoloģiski nozīmīgas platības - pamatkaļķošana	65	65	
5.4.	Saudzējošā lauksaimniecības prakse	15	15	
5.5.	Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses (šķidrmēsļu iestrāde un precīzā minerālmēsļu un AAL izklīde)	20 līdz 31	20 līdz 31	
5.6.	Zālāju saglabāšanas veicināšana	70	70	
5.7.	Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās (kultūraugu dažādošana, augu segums)	56	56	
6.	Saistītais ienākumu atbalsts (SA)			
	SA par slaucamām govīm	274	317	
	SA par liellopiem	109	109	
	SA par aitām	34	34	
	SA par kazām	34	34	
	SA par dārzeņiem	595	595	
	SA par augļiem un ogām	148	148	
	SA par cietes kartupeļiem	264	264	
	SA par sertificētiem sēklas kartupeļiem	465	465	
	SA par sertificētu labības sēklu	80	80	
	SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām	81	81	
	SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi	39	39	
	SA par miežiem	39	39	
	SA par proteīnaugiem (tikai pākšaugiem)	158	173	
	SA par rudzu populācijas šķirnēm	75	75	

* Faktiski izmaksātā likme atšķirsies no plānotās likmes, jo atkarīga no iesniegto iesnieguma skaitu un apstiprinātajām vienībām.

2. AKTĪVS LAUKSAIMNIEKS

Tiešo maksājumu pretendents uzskatāms par aktīvu lauksaimnieku, ja tas kārtējā gadā izpilda **vismaz vienu** no šiem kritērijiem:

1. LDC datu bāzē kārtējā gada 1.martā ir reģistrēti lauksaimniecības dzīvnieki, kuru skaits atbilst vismaz **vienai liellopu vienībai**;
2. Persona ir iekļauta VAAD Lauksaimniecības produktu **integrētās audzēšanas reģistrā** iepriekšējā vai kārtējā gada 1. oktobrī un ir VAAD lēmums par kultūraugu atbilstību normatīvajiem aktiem;
3. Persona iekļauta kā sēklaudzētājs VAAD **Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā** iepriekšējā vai kārtējā gada 1. oktobrī, un attiecīgajā gadā ir iesniegusi VAAD lauku apskates iesniegumu, un ir vismaz viens lauku apskatē atzīts lauks;
4. Vismaz **1/3** no saimniecības lauksaimniecības zemes iepriekšējā vai kārtējā gada 1.oktobrī ir iekļauta **bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā**;

5. Saimniecībā nodarbināts vismaz **viens algots darbinieks** lauksaimnieciskajā darbībā, vai ne mazāk kā viena **lauksaimniecības darbaspēka vienības** uz katrām **100 ha. 2023. gadā** atbalsta **pretendents**, kura lauksaimniecības zemes platība nepārsniedz **20 hektārus**, uzskatāms par **vienu darbaspēka vienību**;
6. Vidējais **standarta izlaides** rādītājs kārtējā gadā par lauksaimniecības zemes hektāru, **izņemot** ilggadīgo zālāju, kas atzīts par **bioloģiski vērtīgu zālāju** vai no lauksaimnieciskās darbības atkarīgu Eiropas Savienības nozīmes **zālāju biotopu un putnu dzīvotni**, ir vismaz **400 EUR**;
7. Saimniecības **lauksaimnieciskās darbības izmaksas***, neieskaitot nekustamā īpašuma nodokli, iepriekšējā gadā vai kārtējā gadā vidēji sastāda vismaz **120 EUR** par hektāru.

Izmaksas apliecinājošiem dokumentiem jābūt par **iepriekšējo gadu** vai par nepārtraukta **12 mēnešu laikposmu**, kura sākuma termiņš nav agrāks par iepriekšējā gada 1.janvāri. Ja izmaksu vērtība ir **lielāka par 30 euro (bez PVN)**, tad izmaksu apliecināšanā dokumentā norādāmi pakalpojuma saņēmēja **rekvizīti**.

**Attiecināmās izmaksas varētu būt: degvielas iegāde, tehnikas uzturēšana, lauksaimnieciskās darbības nodrošināšanai izmantoto ēku uzturēšana, ražošanas resursu iegāde (piem., minerālmēsli, organisko mēsli, augu aizsardzības līdzekļi, kaļķojamā materiāla, kultūraugu sēklas, lopbarības), pakalpojumi (piem., lauksaimniecības zemes pirmsējās un aramzemes pēcsējās apstrāde, ražas novākšana, produktu pārvadāšana, ražošanas resursu piegāde, zālāju nopļaušana un zālaugu masas novākšana, u.c. pamatotas, ar lauksaimniecisko darbību saistītas izmaksas.*

! - Aktīva lauksaimnieka nosacījumu nepiemēro lauksaimniekam, kam iepriekšējā gadā tiešo maksājumu kopsumma nepārsniedza 500 EUR.

3. SAISTĪTĀ IENĀKUMU ATBALSTA INTERVENCES

Paredzēt saistīto ienākumu atbalstu (turpmāk -SA) 14 sektoriem: *slaucamām govīm, liellopiem, kazām, aītām, cietes kartupeļiem, sertificētas sēklas kartupeļiem, sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām, sertificētām labības sēklām, miežiem, vasaras rapsi un vasaras ripsi, dārzeni, augļiem un ogām, rudzu populācijas šķirnēm un proteīnaugiem.*

1. SA par slaucamām govīm

Izslaukums noteikts (paaugstināts) 80% no 2019.gada kopējā pārraudzības izslaukumu.

Saistīto ienākuma atbalstu par slaucamām govīm piešķir, ja:

- ✓ tās ir turētas lauksaimnieka ganāmpulkā 3 mēnešus pēc kārtas, sākot no kārtējā gada 15. maija;
- ✓ ir ievērotas identificēšanas un reģistrēšanas prasības;
- ✓ ganāmpulkā tiek veikta to pārraudzība;
- ✓ izslaukums no govīm **6300** kilogramu vai govīm bioloģiskās turēšanas apstākļos, Latvijas brūnai un zilai – **4650** kilogramu.

2. SA par liellopiem

Atbalsta saņemšanas nosacījumi palikuši nemainīgi.

Saistīto ienākumu atbalstu par liellopiem piešķir, ja:

- ✓ tie pieder gaļas šķirnei vai piena-gaļas šķirnei vai iegūts krustojumā ar šo šķirņu dzīvniekiem;
- ✓ tā ir tele, kas vēl nav atnesusies, kura kārtējā gadā lauksaimnieka ganāmpulkā sasniedz 16 mēnešu vecumu un noturēta 6 mēnešus, kas noslēdzas 16 mēnešu vecuma sasniegšanas dienā;
- ✓ tas ir bullis vai vērsis, kurš kārtējā gadā lauksaimnieka ganāmpulkā sasniedz 16 mēnešu vecumu un noturēta 6 mēnešus, kas noslēdzas 16 mēnešu vecuma sasniegšanas dienā;
- ✓ tā ir zīdītājgovs, kuru neslauc, bet izmanto teļu zīdīšanai, kura ir atnesusies divu gadu laikposmā, kas noslēdzas kārtējā gada 15. novembrī, un kura ir turēta lauksaimnieka ganāmpulkā sešus mēnešus pēc kārtas, sākot no kārtējā gada 15. maija;
- ✓ ir ievērotas identificēšanas un reģistrēšanas prasības.

3. SA par aitām

Atbalsta saņemšanas nosacījumi palikuši nemainīgi.

Saistīto ienākuma atbalstu par aitām piešķir, ja:

- ✓ ganāmpulkā ir vismaz 3 atbalsttiesīgas aitu mātes no iepriekšējā gada 1. oktobra līdz kārtējā gada 30. septembrim;
- ✓ laikposmā no iepriekšējā gada 1. oktobra līdz kārtējā gada 30. septembrim ir atnesusies;
- ✓ pieder pie gaļas šķirnes, kombinētās (vilnas–gaļas) šķirnes vai piena šķirnes vai ir iegūtas, krustojot ar kādu no minētajām šķirnēm;
- ✓ aitu mātes turēta ganāmpulkā 3 mēnešus pēc kārtas, sākot no kārtējā gada 1.jūlija;
- ✓ ir ievērotas identificēšanas un reģistrēšanas prasības.

4. SA par kazām

Atbalsta saņemšanas nosacījumi palikuši nemainīgi.

Saistīto ienākuma atbalstu par kazām piešķir, ja:

- ✓ ganāmpulkā ir vismaz 3 atbalsttiesīgas kazu mātes no iepriekšējā gada 1. oktobra līdz kārtējā gada 30. septembrim;
- ✓ laikposmā no iepriekšējā gada 1. oktobra līdz kārtējā gada 30. septembrim ir atnesusies;
- ✓ turēta ganāmpulkā 3 mēnešus pēc kārtas, sākot no kārtējā gada 15.maija;
- ✓ ir ievērotas identificēšanas un reģistrēšanas prasības.

5. SA par dārzeņiem

Atbalsta saņemšanas nosacījumi palikuši nemainīgi, papildināts atbalsttiesīgo kultūraugu saraksts.

Saistīto ienākuma atbalstu par dārzeņiem, ja:

- ✓ attiecīgajā platībā audzē *tomātus, sīpolus, šalotes sīpolus, ķiplokus, puravus, galviņkāpostus, ziedkāpostus, citrus kāpostus (izņemot lopbarības kāpostus), galda kolrābjus, burkānus, galda kāļus, galda bietes, mangoldu (lapu bietes), selerijas, redīsus, melnos rutkus, pētersīļus, pastinākus, gurķus, kornišonus, dārza ķirbjus, cukīni, kabačus, patisonus, vīgļlapu ķirbjus, lielaugļu ķirbjus, muskata ķirbjus, skābenes, rabarberus, spinātus, mārtrutkus, parastās dilles, salātus, sparģeļus, topinambūrus, papriku vai baklažānus;*
- ✓ kopējā atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;
- ✓ attiecīgā platība nav pieteikta citam saistītajam ienākumu atbalstam par platībām;
- ✓ attiecībā uz platību, kas pārsniedz trīs hektārus, ir izveidota uzskaites sistēma, kurā kārtējā gadā par katra kultūrauga laukiem norāda šādu informāciju:
 - lauka nosaukumu vai numuru un platību;
 - audzētā kultūrauga sugu un šķirni;
 - agrotehniskos pasākumus un to īstenošanas datumu;
 - izmantotos mehāniskos, bioloģiskos, agrotehniskos vai ķīmiskos augu aizsardzības pasākumus, kā arī lietotā augu aizsardzības līdzekļa nosaukumu, devu, apstrādāto platību, apstrādes datumu un apstrādes pamatojumu;
 - ražas novākšanas datumu un iegūtās ražas daudzumu.

Lauksaimnieks vienotajā iesniegumā, norāda to dārzeņu kultūrauga kodu, kurš konkrētajā laukā aug vai ir iesēts līdz kārtējā gada 25. jūnijam un dārzeņu kultūraugu skaits līdz kārtējā gada 31. augustam vienā kvadrātmetrā nav mazāks par minimālo noteikto skaitu un dārzeņu platībā īstenoti nezāļu ierobežošanas agrotehniskie pasākumi vismaz tādā apjomā, lai netiktu kavēta kultūraugu augšana un kultūraugi sasniegtu ražas novākšanai piemērotu gatavību.

6. SA par augļiem un ogām

Atbalsta saņemšanas nosacījumi palikuši nemainīgi.

Saistīto ienākuma atbalstu par augļiem un ogām piešķir, ja:

- ✓ attiecīgajā platībā audzē vīnogas, ābeles, bumbieres, krūmcidonijas, smiltsērķškus, saldus un skābos ķiršus, plūmes, dārza pīlādžus, zemenes, krūmmellenes, lielogu dzērvenes, upenes, sarkanās un baltās jānogas, ērkšķogas, aronijas, avenes kazenes, sausseržus, irbenes, plūškokus arbūzus vai melones;
- ✓ kopējā atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;
- ✓ attiecībā uz platību, kas pārsniedz trīs hektārus, ir izveidota uzskaites sistēma, kurā kārtējā gadā par katra kultūrauga laukiem norāda šādu informāciju:
 - lauka nosaukumu vai numuru un platību;
 - audzētā kultūrauga sugu un šķirni;
 - agrotehniskos pasākumus un to īstenošanas datumu;
 - izmantotos mehāniskos, bioloģiskos, agrotehniskos vai ķīmiskos augu aizsardzības pasākumus, kā arī lietotā augu aizsardzības līdzekļa nosaukumu, devu, apstrādāto platību, apstrādes datumu un apstrādes pamatojumu;
 - ražas novākšanas datumu un iegūtās ražas daudzumu.

Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret lauksaimniekiem un nepieļautu tirgus un konkurences kropļojumus uzskatāms, ka lauksaimnieks ir radījis mākslīgus apstākļus, šā atbalsta saņemšanai, un atbalstu nepiešķir, ja lauksaimnieks nav novācis ražu, kultūraugam sasniedzot gatavības fāzi, vai jauns ilggadīgo kultūraugu stādījums nav ierīkots, izmantojot kultūraugam piemērotu stādīšanas metodi.

7. SA par cietes kartupeļiem

Atbalsta saņemšanas nosacījumi palikuši nemainīgi.

Saistīto ienākuma atbalstu par cietes kartupeļiem piešķir, ja:

- ✓ lauksaimnieks ir noslēdzis kartupeļu audzēšanas līgumu ar cietes ražotāju par noteiktu cietes kartupeļu stādījumu platību un noteikta kartupeļu daudzuma piegādi kārtējā gadā;
- ✓ kopējā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;
- ✓ no 1 ha novāktiem un cietes ražotājam piegādātajiem cietes kartupeļiem ir iegūtas vismaz 3,5 t kartupeļu cietes.

8. SA par sertificētiem sēklas kartupeļiem

Atbalsta saņemšanas nosacījumi palikuši nemainīgi.

Saistīto ienākumu atbalstu par sertificētiem sēklas kartupeļiem piešķir, ja:

- ✓ attiecīgajā platībā ir iestādīti pirmsbāzes, bāzes vai sertificētas kategorijas pirmās paaudzes sēklas kartupeļi;
- ✓ tiek izpildītas kartupeļu sēklaudzēšanas prasības, tostarp līdz nākamā gada 15. maijam iegūta pirmsbāzes, bāzes vai sertificētas kategorijas sēkla;
- ✓ kopējā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;
- ✓ lauksaimnieks VAAD piesaka attiecīgo platību lauku apskatei.

Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret lauksaimniekiem un nepieļautu tirgus un konkurences kropļojumus, noteikt, ka lauksaimnieks ir radījis mākslīgus apstākļus šā atbalsta saņemšanai, ja no atbalstam pieteiktās sēklas kartupeļu platības sertificēts tikai neliels daudzums.

9. SA par sertificētu labības sēklu

Atbalsta saņemšanas nosacījumi palikuši nemainīgi.

Saistīto ienākumu atbalstu par sertificētu labības sēklu piešķir, ja:

- ✓ attiecīgajā platībā tiek audzēti kvieši, rudzi, tritikāle, mieži, auzas un griķi;

- ✓ tiek izpildītas sēklaudzēšanas prasības, tostarp līdz nākamā gada 15.maijam ir iegūta PB, B un C kategorijas sēkla;
- ✓ kopējā platība nav mazāka par **1 ha** un tā ir **pieteikta ISIP**;
- ✓ attiecīgā platība **nav pieteikta saistītajam ienākumu atbalstam** par platībām;
- ✓ lauksaimnieks VAAD piesaka attiecīgo platību lauku apskatei.

Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret lauksaimniekiem un nepieļautu tirgus un konkurences kropļojumus, noteikt, ka lauksaimnieks ir radījis mākslīgus apstākļus šā atbalsta saņemšanai, ja no atbalstam pieteiktās attiecīgās labības sēklu platības sertificēts nepietiekams daudzums novāktās labības sēklas.

10. SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām

Atbalsta saņemšanas nosacījumi palikuši nemainīgi.

Saistīto ienākumu atbalstu par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām piešķir, ja:

- ✓ attiecīgajā platībā tiek audzēti pļavas timotiņš, pļavas auzene, hibrīdā airene, daudziedu viengadīgā airene, sarkanā auzene, ganību airene, niedru auzene, pļavas skarene, kamolzāle, auzeņairene, sarkanais āboliņš, baltais āboliņš, austrumu galega, lucerna, bastarda āboliņš, facēlija, ragainie vanagnadziņi, zirņi, vīķi, lauka pupas, lupīna vai esparsete;
- ✓ tiek izpildītas sēklaudzēšanas prasības, tostarp līdz nākamā gada 15.maijam ir iegūta PB, B un C kategorijas sēkla;
- ✓ kopējā platība nav mazāka par **1 ha** un tā ir **pieteikta ISIP**;
- ✓ attiecīgā platība **nav pieteikta citam saistītajam ienākuma atbalstam** par platībām;
- ✓ lauksaimnieks VAAD piesaka attiecīgo platību lauku apskatei.

Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret lauksaimniekiem un nepieļautu tirgus un konkurences kropļojumus, noteikt, ka lauksaimnieks ir radījis mākslīgus apstākļus šā atbalsta saņemšanai, ja no atbalstam pieteiktās attiecīgās stiebrzāļu un lopbarības sēklu platības sertificēts nepietiekams daudzums novāktās labības sēklas.

11. SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi

Atbalsta saņemšanas nosacījumi palikuši nemainīgi.

Saistīto ienākumu atbalstu par vasaras rapsi un vasaras ripsi piešķir, ja:

- ✓ attiecīgajā platībā tiek audzēti vasaras rapsis vai vasaras ripsis;
- ✓ kopējā viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;
- ✓ attiecīgā platība nav pieteikta citam saistītajam ienākumu atbalstam par platībām.

12. SA par miežiem

Atbalsta saņemšanas nosacījumi palikuši nemainīgi.

Saistīto ienākumu atbalstu par miežiem piešķir, ja:

- ✓ attiecīgajā platībā tiek audzēti mieži;
- ✓ kopējā viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;
- ✓ attiecīgā platība nav pieteikta citam saistītajam ienākuma atbalstam par platībām.

13. SA par rudzu populācijas šķirnēm

Jauna SA intervence ieviesta no 2023.gada.

Saistīto ienākumu atbalstu par rudzu populācijas šķirnēm piešķir, ja:

- ✓ attiecīgajā platībā tiek iesētas un audzētas rudzu populācijas šķirnes, kuras kārtējā gada 15. martā ir iekļautas Lauksaimniecības augu sugu šķirņu kopējā katalogā;
- ✓ lauksaimnieks var nodrošināt sertificētas sēklas izcelsmes apliecinājumu, kas apliecina šķirni un sertificētas sēklas iegādi pēdējo četru gadu laikā;
- ✓ kārtējā gadā ir noslēgts rudzu populācijas šķirņu piegādes līgums ar maizes ražotāju vai graudu pārstrādātāju, kam noslēgts līgums ar maizes ražotāju;

- ✓ kopējā atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;
- ✓ attiecīgā platība nav pieteikta citam saistītajam ienākumu atbalstam par platībām.

14. SA par proteīnaugiem

Pārskatīts atbalsttiesīgo kultūraugu saraksts, no 2023.gadu par lupīnu, vīķiem, lucernu, austrumu galegu, sarkano āboliņu, bastarda āboliņu un balto āboliņu platībām varēs saņemt ekoshēmas atbalstu: "Ekoloģiski nozīmīga platība". Par šiem kultūraugiem nevarēs saņemt SA.

Saistīto ienākumu atbalstu par proteīnaugiem piešķir, ja:

- ✓ platību aizņem tīrsējā sētas *lauka pupas, parastās jeb dārza pupiņas, zirņi, soja, kaņepes, lini*;
- ✓ audzē maisījumos ar graudaugiem sētus zirņus, ja zirņu sēklas masas, augu skaita vai to zaļmasas īpatsvars > 50%;
- ✓ kopējā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;
- ✓ proteīnaugi netiek izmantoti enerģijas ieguvei;
- ✓ attiecīgā platība nav pieteikta citam saistītajam ienākuma atbalstam par platībām.

Par lauku pupām SA par proteīnaugiem nepiešķir, ja lauksaimnieks ir novācis ražu, kultūraugam nesasniedzot gatavības fāzi.

4. LABA LAUKSAIMNIECĪBAS UN VIDES STĀVOKĻA (LLVS) NOSACĪJUMI

LLVS 1 - ilggadīgo zālāju uzturēšana, pamatojoties uz ilggadīgo zālāju platības un lauksaimniecības platības attiecību salīdzinājumā ar 2018. gada atsauces gadu.

Ja ilggadīgo zālāju platību īpatsvars attiecībā pret deklarēto lauksaimniecības zemes platību valstī samazinās par vairāk nekā 5%, salīdzinot ar 2018. gada atsauces rādītāju, lauksaimnieks daļu no zemes, kuru pēdējo 5 gadu laikā no ilggadīgajiem zālājiem pārveidoja par cita lietojuma zemi, pārveido atpakaļ par ilggadīgo zālāju platībām (prasība netiek attiecināta uz apmežotām platībām).

- 1) Lauku atbalsta dienests līdz 20. augustam "Latvijas Vēstnesī" publicē informāciju par IZ platības īpatsvaru pret lauksaimniecības zemes platību un īpatsvara atsauces izmaiņas salīdzinot ar 2018. gadu.
- 2) Lauku atbalsta dienests līdz kārtējā gada 30. septembrim informē lauksaimnieku, kas iepriekšējo piecu gadu laikā ir pārveidojis IZ platību par cita lietojuma zemi, ka viņam ir pienākums pārveidot citām vajadzībām izmantojamu zemi par IZ platību, norādot attiecīgās platības lielumu
- 3) Lauksaimnieks atjauno/izveido no jauna norādīto IZ platību līdz nākamā gada 15. jūnijam un nākamā gada iesniegumā to deklarē kā ilggadīgo zālāju

LLVS 2 - mitrāju un kūdrāju augsnes aizsardzība

Standarts Latvijā tiks ieviests no 2025.gada, kad būs pieejams kartogrāfiskais materiāls par kūdras augsnēm lauksaimniecības zemēs Latvijā.

LLVS 3 - aizliegums dedzināt aramos rugājus, izņemot augu veselības apsvērumu dēļ.

Rugaini vai sauso zāli nededzina uz lauka, izņemot gadījumus, kad augu veselības apsvērumu dēļ ir saņemta atbildīgo dienestu atļauja kontrolētai augu atlieku dedzināšanai uz lauka.

LLVS 4 – aizsargjoslas (buferjoslu) izveide gar ūdenstecēm

Nelieto mēslošanas līdzekļus un sintētiskos ķīmiskos AAL (izņemot bioloģiskā l/bā atļautos) 10 m platā joslā gar ūdenstecēm un ūdenstilpēm, kas noteiktas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru (ŪSIK) un ūdenstilpju klasifikatoru un 3m platā joslā gar ūdensnotekām (novadgrāvjiem), kas ir iekļauti meliorācijas kadastrā.

LLVS 5 - augsnes apstrāde, kas samazina augsnes degradācijas un erozijas risku, tostarp ņemot vērā nogāzes slīpumu

Lauksaimniecības zemes daļu, kuras nogāzes garums ir vismaz 20 m un slīpums ir lielāks par 6 grādiem vai 10,5%:

- 1) no kārtējā gada 1. oktobra līdz nākamā gada 15. martam nodrošina ar kultūraugu veģetāciju vai saglabā rugaini vai atstāj neapstrādātu lauku pēc kultūraugu novākšanas;
- 2) ziemāju vai starpkultūru sējumi jāierīko perpendikulāri nogāzes krituma virzienam.

Nosacījums tiks piemērots 2023. gadā pēc vasarāju ražas novākšanas.

LLVS 6 - minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajā periodā

Rudens un ziemas periodā no 15. novembra līdz nākamā gada 15. februārim nitrātu jutīgās teritorijās vismaz 65%, Vidzemē un Latgalē vismaz 55%, pārējā Latvijas teritorijā - vismaz 60% no saimniecības aramzemes un ilggadīgo stādījumu ir jābūt augu segumam, piemēram, sēti vai stādīti kultūraugi, zālaugi vai neapstrādātām platībām pēc kultūraugu novākšanas.

Platībā bez augu seguma neieskaita dārzeņu, kartupeļu un biešu platību, kurā novākta raža pēc 1.septembra un tās pēc ražas novākšanas ir apertas jeb apstrādātas un atstātas bez augu seguma.

Nosacījums tiks piemērots sākot no 2023.gada 15.novembra

LLVS 7 - augu maiņa aramzemē

Saimniecības, kurās ir vairāk nekā 10 ha aramzemes, nodrošina:

- **augu maiņu reizi gadā vismaz 35% no saimniecības aramzemes platības**, kuru aizņem viengadīgie kultūraugi. «35%» daļu rēķina pieprasījuma gadā no aramzemes platības, kuru kārtējā un iepriekšējā gadā neaizņēma zālāji, pākšaugi, nektāraugi, ārstniecības augi, daudzgadīgie augi, papuves.
- atlikušajā aramzemes platībā vienu un to pašu galveno **kultūraugu nedrīkst audzēt vairāk nekā 3 gadus pēc kārtas** (izņemot daudzgadīgu kultūru, stiebrzāļu un citu lopbarības zālaugu gadījumos, kā arī papuvē atstātas zemes gadījumā).

“Kultūraugs” ir atšķirīgas ģints kultūraugs, kas definēts kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai atšķirīgas sugas augi, kas pieder pie kādas no krustziežu, nakteņu, ķirbju, tauriņziežu un balandu dzimtām.

Ziemāji un vasarāji uzskatāmi par atšķirīgiem kultūraugiem pat ja tie pieder vienai ģintij.

Atbrīvojumi saimniecībām saskaņā ar R2021/2115 III pielikumu:

(a) kurās vairāk nekā 75 % no aramzemes izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, zemi atstāj papuvē, tajā audzē pākšaugus vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos;

(b) kurās vairāk nekā 75 % no atbalsttiesīgās lauksaimniecības zemes ir ilggadīgie zālāji, to izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, vai kurās minētajā platībā audzē kultūraugus, kas ievērojami ilgu laiku gadā vai ievērojamu šā kultūrauga audzēšanas cikla daļu atrodas zem ūdens, vai kurās zemi minētajā platībā vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos; ;

(c) kurās aramzemes lielums ir līdz 10 hektāriem

(d) bioloģiskajām saimniecībām, kas sertificētas saskaņā ar Regulu (ES) 2018/848.

LLVS 8 - minimālā aramzemes daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām teritorijām un iezīmēm, kā arī visā lauksaimniecības platībā, ainavas iezīmju saglabāšana un aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā

1) Vismaz 4 % no aramzemes, ieskaitot papuvi, saimniecības līmenī ir atvēlēti ar ražošanu nesaistītām platībām un objektiem/iezīmēm:

• *Akmeņu kaudzes* 0,01 - 0,5 ha platībā. Uz 1m²: svēruma koeficients: 1,5.

• *Grāvji* - Meliorācijas kadastra informācijas sistēmā reģistrētie valsts nozīmes ūdensnotekas posmi, novadgrāvji, kontūrgrāvji vai susinātājgrāvji. Uz 1m pārrēķina koeficients: 6, svēruma koeficients: 2

• 2m līdz 20m platas *ražošanā neizmantotas laukmales, tostarp buferjoslas*, ar zālāju vai dabīgi iesējušos augu segumu. Uz 1m - pārrēķina koeficients: 6, svēruma koeficients: 1,5

• *koku vai krūmu puduri* 0,01 - 0,5 ha platībā, ja attiecīgā platība nav iekļauta Valsts meža dienesta Meža valsts reģistrā kā mežs. Uz 1 m²: svēruma koeficients: 2

• *koku rindas* 0,01 - 0,5 ha platībā. Koeficienti (uz 1m): pārrēķina koeficients 5, svēruma koeficients: 2

• *atsevišķi augoši koki*. Uz vienu koku 30 m²:

• *Dižkoki (t.sk. potenciālie)*, kuri aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu. Uz vienu koku 60 m²

• *Alejas*, kuras aizsargājamās saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu. Koeficienti (uz 1 m): pārrēķina koeficients 5, svēruma koeficients: 2

• *Papuve*, kura kārtējā gadā līdz 15.07 netiek izmantota ražas novākšanai vai dzīvnieku ganīšanai. Uz 1m² svēruma koeficients: 1;

• *Zaļmēslojuma augu aizņemtās papuves*, ko sēj maisījumā no vismaz diviem zaļmēslojuma augiem, no kuriem viens ir lucerna, ragainais vanagnadziņš, āboliņš, vīķi, amoliņš, austrumu galega, lupīna, esparsete, lauka pupas vai zirņi. Zaļmēslojuma augu maisījuma 1m² ir vismaz 5 mazākumā esošie kultūraugi. Šīs

platības neizmanto ganīšanai, lopbarības ieguvei vai ražas novākšanai un nelieto augu aizsardzības līdzekļus. Svēruma koeficients: 1,5

- Biodaudzveidības salas kā, piemēram, mitraines, pārmitras vietas uz lauksaimniecības zemes, slīkšņas, lankas 0,01 - 1,5 ha platībā. Uz 1m²: svēruma koeficients: 2
- Dižakmeņi, kuri aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu. viens akmens 30m²:
- dīķi 0,01–0,5 ha, ietverot arī piekrastes veģetāciju. Uz 1 m²: svēruma koeficients: 1,5

2.) Lauksaimnieks neveic dzīvžogu un koku ciršanu un griešanu, laika periodā no 15. marta līdz 31. jūlijam platībās, kas atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam pārējās teritorijās

3.) Lauksaimnieks nodrošina, ka lauksaimniecības zemes platībās esošie invazīvie latvāņu ģints augu sugas augi nopļauti līdz brīdim, kad veidojas ziedkopas.

2) Atbrīvojumi saimniecībām, kurus attiecina tikai uz 8.1. nosacījumiem:

- a) kurās vairāk nekā 75 % no aramzemes izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, atstāj papuvē, tajā audzē pākšaugus vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos;
- b) kurās vairāk nekā 75 % no atbalsttiesīgās lauksaimniecības zemes ir ilggadīgie zālāji, to izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, vai kurās minētajā platībā audzē kultūraugus, kas ievērojami ilgu laiku gadā vai ievērojamu šā kultūrauga audzēšanas cikla daļu atrodas zem ūdens, vai kurās zemi minētajā platībā vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos; vai
- c) kurās aramzemes lielums ir līdz 10 hektāriem.
- d) t.s. “meža” atbrīvojums nosakāms pagastos (piemērojams dalībvalstīs, ja meži >50 %, ja MLA teritorija, ja meža un LIZ attiecība 3:1).

LLVS 9 - tādu ilggadīgo zālāju pārveidošanas vai aparšanas aizliegums, kas Natura 2000 teritorijās ir norādīti kā vides ziņā jutīgi ilggadīgie zālāji

Lauksaimnieks nepārveido vai neapar ilggadīgo zālāju platības, kas ir atzītas par ekoloģiski jutīgiem ilggadīgajiem zālājiem (EJIZ) un atrodas Natura 2000 teritorijās vai ārpus tām.

LLVS 10 - LV īpašais standarts

Lauksaimniecības zemē kopj savā atbildībā esošo meliorācijas sistēmu, nodrošinot tās darbību, saglabāšanu un zemes mitruma režīma regulēšanu:

- ūdensnoteku un novadgrāvju gultnēs novāc kokus un krūmus, to atvases nopļauj vismaz vienu reizi divos gados, izvāc grunts ieskalojumus, sadzīves atkritumus, kritušus kokus, piesērējumus un citus elementus, kas kavē meliorācijas sistēmas funkcionēšanu un traucē ūdens plūsmu gultnē;
- drenu sistēmā drenu akas nosedz ar vāku, iztīra drenu akas piesērējumu, kā arī drenu kolektoru iztekas no sanesumiem un novāc kokaugus ap drenu kolektoru iztekām vismaz piecu metru attālumā uz katru pusi no iztekas.